

U 39/2026 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta asetukseksi asetuksen (EU) 2019/1753 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Lissabonin liiton yleiskokouksen hyväksymistä muutoksista alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä tehtyä Lissabonin sopimusta koskeviin yhteisiin täytäntöönpanomääräyksiin

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan komission 12.2.2026 antama ehdotus asetuksen (EU) 2019/1753 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Lissabonin liiton yleiskokouksen 14 päivänä heinäkuuta 2025 hyväksymistä muutoksista alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä tehtyä Lissabonin sopimusta koskeviin yhteisiin täytäntöönpanomääräyksiin sekä ehdotuksesta laadittu muistio.

Helsingissä 4.6.2026

Elinkeinoministeri Sakari Puisto

Teollisuusneuvos Maija Lönnqvist

4.6.2026

**KOMISSION EHDOTUS ASETUKSEKSI ASETUKSEN (EU) 2019/1753
MUUTTAMISESTA SILTÄ OSIN KUIN ON KYSE LISSABONIN LIITON
YLEISKOKOUKSEN HYVÄKSYMISTÄ MUUTOKSISTA ALKUPERÄNIMITYKSISTÄ
JA MAANTIETEELLISISTÄ MERKINNÖISTÄ TEHTYÄ LISSABONIN SOPIMUSTA
KOSKEVIIN YHTEISIIN TÄYTÄNTÖÖNPANOMÄÄRÄYKSIIN**

1 Tausta

Euroopan komissio antoi 12.2.2026 ehdotuksensa asetuksen (EU) 2019/1753 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Lissabonin liiton yleiskokouksen 14 päivänä heinäkuuta 2025 hyväksymistä muutoksista alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä tehtyä Lissabonin sopimusta koskeviin yhteisiin täytäntöönpanomääräyksiin.

Asiaa on käsitelty keväällä 2026 neuvoston teollisoikeuksien työryhmäkokouksissa 31.3, 27.4 ja 22.5.

2 Ehdotuksen tavoite

Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa asetuksen 2019/1753 yhdenmukaisuus ja yhtenäisyys päivitettyjen yhteisten täytäntöönpanomääräysten kanssa ja siten mahdollistaa unionin täysi toimintakyky Geneven asian sopimusosapuolena.

3 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

Lissabonin unionin yleiskokous hyväksyi 14 päivänä heinäkuuta 2025 Maailman henkisen omaisuuden järjestön (WIPO) jäsenvaltioiden yleiskokousten 66. kokoussarjassa alkuperänimitysten suojasta ja niiden kansainvälisestä rekisteröinnistä tehtyä Lissabonin sopimusta ja alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä tehdyn Lissabonin sopimuksen Geneven asiakirjaa koskeviin yhteisiin täytäntöönpanomääräyksiin, jäljempänä 'yhteiset täytäntöönpanomääräykset', tehtävät muutokset, joita Lissabonin järjestelmän kehittämistä käsittelevä työryhmä suositteli kuudennessa istunnossaan 20. maaliskuuta 2025 Lissabonin unionin yleiskokouksen hyväksyttäväksi. Niiden voimaantulopäivä on 1. heinäkuuta 2026.

Euroopan Unioni on alkuperänimityksistä ja maantieteellisistä merkinnöistä tehdyn Lissabonin sopimuksen Geneven asiakirjan sopimuspuoli. Unioni kannatti kyseisiä muutoksia täytäntöönpanomääräyksiin ehdotettuihin muutoksiin 8 päivänä heinäkuuta 2025 annetun neuvoston päätöksen (EU) 2025/1415 perusteella.

Yhteisten täytäntöönpanomääräysten uuden 15 säännön mukaisesti sopimuspuolet voivat 1. heinäkuuta 2026 alkaen esittää pyyntöjä uudentyypisten muutosten kirjaamiseksi: Geneven asiakirjan nojalla rekisteröidyn alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän nimen muuttaminen, tavaralajin tai tuotetyypin muuttaminen ja alkuperänimityksen tai maantieteellisen merkinnän laatua, mainetta tai ominaisuuksia koskevien tietojen kuvauksen muuttaminen yhteisten täytäntöönpanomääräysten 5 säännön 3 kohdan mukaisesti.

Tällä hetkellä asetuksessa (EU) 2019/1753 vahvistettuja menettelyjä sovelletaan ainoastaan unionin alkuperänimitysten tai maantieteellisten merkintöjen rekisteröintihakemusten toimittamiseen (asetuksen (EU) 2019/1753 2 artikla), päätöksiin antaa suoja muiden sopimuspuolten rekisteröimille alkuperänimityksille tai maantieteellisille merkinnöille tai mitätöidä kyseinen suoja (saman asetuksen 4–7 artikla) sekä jäsenvaltioille, jotka ovat Lissabonin sopimuksen jäseniä ja liittyvät Geneven asiakirjaan, annettavaan lupaan ilmoittaa Maailman henkisen omaisuuden järjestön kansainväliselle toimistolle alkuperänimityksistään.

Sen vuoksi on olennaisen tärkeää määritellä menettelyt, joilla helpotetaan unionin työtä toimittaa unionin ja sen jäsenvaltioiden alkuperänimityksiin tai maantieteellisiin merkintöihin tehtäviä muutoksia, joilla on merkitystä tällaisten alkuperänimitysten tai maantieteellisten merkintöjen suojaamiseksi Geneven asiakirjassa. Toisaalta olisi myös vahvistettava menettelyt, joiden avulla unioni voi arvioida, suojataanko myös sellaiset alkuperänimitykset tai maantieteelliset merkinnät, jotka ovat peräisin muiden sopimuspuolten kuin niiden jäsenvaltioiden alueelta, joiden osalta muutos on kirjattu kansainvälisen toimiston rekisteriin.

Lisäksi menettelyjen yksinkertaistamisen ja taloudellisuuden vuoksi olisi poistettava niiden jäsenvaltioiden, jotka olivat Lissabonin sopimuksen osapuolia ennen unionin liittymistä Geneven asiakirjaan, velvoite toimittaa komissiolle kaikki kansainvälisen toimiston Lissabonin sopimuksen nojalla tekemät ilmoitukset ja komission velvoite toimittaa kyseiset ilmoitukset kaikille muille jäsenvaltioille.

Lisäksi muutoksessa olisi otettava huomioon maantieteellisiä merkintöjä koskevan EU:n lainsäädännön äskettäinen uudistus, jonka seurauksena hyväksyttiin asetus (EU) 2024/1143, jolla vahvistettiin yhtenäinen kehys unionin maantieteellisille merkinnöille, mikä tehostaa viinin, tislattujen alkoholijuomien, maataloustuotteiden sekä käsityö- ja teollisuustuotteiden suojaa ja tunnustamista. Sovelletavan lainsäädännön kehitys olisi otettava huomioon asetuksen (EU) 2019/1753 tekstissä. Erityisesti kumottujen maantieteellisiä merkintöjä koskevien asetusten viittaukset asiaankuuluviin komiteoihin olisi korvattava viittauksella maantieteellisten merkintöjen ainoaan komiteaan asetuksen (EU) 2024/1143 mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella on tarpeen vahvistaa asianmukaiset menettelyt asetuksessa (EU) 2019/1753 sen mukauttamiseksi Geneven asiakirjan uusiin sääntöihin.

Ehdotus on yhdenmukainen unionin yleisen politiikan kanssa, joka liittyy maantieteellisten merkintöjen suojan edistämiseen ja parantamiseen kahdenvälisen, alueellisten ja monenvälisen sopimusten kautta.

4 Ehdotuksen oikeusperusta ja suhde suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteisiin

Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 207 artikla, joka määrittää Euroopan unionin yhteisen kauppapolitiikan oikeudellisen perustan. Oikeusperustan mukaan neuvosto ja Euroopan parlamentti käsittelevät ehdotuksen tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Neuvosto tekee päätöksensä määränemmistöllä.

Unionilla on yksinomainen toimivalta Lissabonin sopimuksen Geneven asiakirjan osalta. Tämä johtuu Euroopan unionin tuomioistuimen 25. lokakuuta 2017 asiassa C-389/15 annettussa tuomiossa, jossa täsmennettiin, että Lissabonin sopimuksen tarkistusluonnoksen – eli Geneven asiakirjan – ensisijaisena tarkoituksena on helpottaa ja säännellä unionin ja kolmansien maiden välistä kauppaa ja että se on omiaan vaikuttamaan suoraan ja välittömästi tähän kauppaan. Näin

ollen sitä koskevat neuvottelut kuuluvat unionille SEUT 207 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yhteisen kauppapolitiikan alalla SEUT 3 artiklan 1 kohdassa annetun yksinomaisen toimivallan piiriin.

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEUT) 5 artiklan 3 kohdan mukaan toissijaisuusperiaatetta ei sovelleta unionin yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvilla aloilla.

Ehdotetuilla toimenpiteellä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen seuraavan tavoitteen saavuttamiseksi: mahdollistetaan unionin osallistuminen edelleen Lissabonin liittoon tavalla, joka varmistaa EU:n maantieteellisten merkintöjen tehokkaan suojan.

Valtioneuvosto katsoo, että ehdotuksen oikeusperusta on asianmukainen. Valtioneuvosto pitää ehdotusta suhteellisuusperiaatteen mukaisena.

5 Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksesta ei ole toteutettu vaikutusarviota komission puolesta tai kansallisella tasolla.

Komissio korostaa, että ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan teknisiä. Lisäksi paremman sääntelyn suuntaviivojen perusteella vaikutustenarviointia ei edellytetä, jos käytettävissä on vain vähän tai ei lainkaan vaihtoehtoja. Tässä tapauksessa komissio korostaa, että ehdotetut muutokset ovat tarpeen osana Geneven asiakirjan mukaisia unionin oikeudellisia velvoitteita, jotta säännökset vastaavat yhteisiä täytäntöönpanomääräyksiä koskevia muutoksia.

6 Ehdotuksen suhde perustuslakiin sekä perus- ja ihmisoikeuksiin

Unionin täysipainoisen osallistumisen varmistaminen Lissabonin liittoon Geneven asiakirjan sopimuspuolena vastaisuudessakin on Euroopan unionin perusoikeuskirjan 17 artiklan 2 kohdan, jonka mukaan teollis- ja tekijänoikeudet on turvattava, mukaista.

7 Ahvenanmaan toimivalta

Ehdotus ei sisällä Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvia asioita.

8 Ehdotuksen käsittely Euroopan unionin toimielimissä ja muiden jäsenvaltioiden kannat

Käsittely neuvoston teollisoikeudellisessa työryhmässä 31.3, 27.4 ja 22.5.

Euroopan parlamentissa ehdotusten pääkäsittelystä vastaa oikeudellisten asioiden valiokunta (LIBE). Mietinnön esittelijänä toimii Dainius Zalimas (Renew/LT).

9 Ehdotuksen kansallinen käsittely

EU-8 kilpailukykyjaosto 28.–29.5.2026 kirjallinen menettely.

10 Valtioneuvoston kanta

Suomi voi hyväksyä komission ehdotuksen asetuksen (EU) 2019/1753 muuttamisesta.